

Цетиње, 7. септембра

У тренутку када је код нас избила министарска криза, појавила се она и у Бугарској и у Србији.

Пошљедњу министарску кризу код нас која је избила изненада и трајала неколико дана, почели су многи листови на страни, да тумаче и објашњавају разним нагађањима, која су далеко од стварности.

О томе је изашао и службени комунике, којим се стаје на пут свима тим произвољним тумачењима и нагађањима и објашњавају прави узроци кризе.

Тај комунике гласи:

„Да се прекину разна нагађања и тумачења пошљедње министарске кризе, у стању смо изјавити, да је криза била наступила из узрока чисто личне природе, и да досадања политика Краљевске Владе, унутрашња и спољашња, остаје иста, као што се то јасно види из поновљеног највишег повјерења досадањем министру председнику и ступања у нову владу председника Народне Скупштине г. Марка Ђукановића“.

Министарска криза у Бугарској наступила је услед неспоразума између владара и неких чланова владе. О њој постоје двије верзије. По једној је министарска криза избила збор размарица на бугарско-турској граници, а по другој због једне немиле афере, које је избила у министарству унутрашњих дјела.

Због држања Турске према Бугарској у пограничним споровима, као год и према бугарским људима у отоманској империји, у Бугарској је настало велико вријење. Огорчење је према Турској тако набујало, да се јавно тражи до Бугарска огласи Турској рат. То тражи опозициона штампа, то траже вође македонских устаника. Како владар настојава да се погранични спор ријеши мирним путем, па чак и по цијену попуштања, између њега и неких чланова владе дошло је до несугласице.

По другој верзији криза је избила због држања министра унутрашњих дјела Такева према афери, која је избила у његовом ресору.

Некакав Нијемац Рихард Рајнер већ дуже времена настојава да добије концесију отварање коцкарнице у Варни. Његова понуда до сада је увијек била одбијена и њему није ништа сметало да је понавља.

Али одједном је избило неко увјерење, потпуно у законској форми, у коме му министарство унутрашњих дјела даје концесију за подизање санаторијума и велике коцкарнице у Варни. Са тим је увјерењем Рајнеров повјереник ишао по свијету и тражио капиталисте, који ће ово предузеће да финансирају и на рачун тога измамио је

веће суме новаца. Када је влада за то дознала, предузела је потребне кораке, да варалице ухвате и том је приликом утврђено, да су то увјерење издала два виша чиновника министарства и три угледна народна посланика. Па и поред тога министар није ништа предузимао противу њих, него је на против учинио све да их спасе, па чак и онда, кад су се они посвадили и цијелу ствар преко јавности стали да расправљају. Како је тиме пала сумња и на самог Такева, па и на цијелу демократску странку, то је председник министарства Малинов поднио оставку са цијелим кабинетом.

Тако ову министарску кризу у Бугарској објашњавају бугарски листови, који иду и даље па тврде, да је само ево згодан повод за пад владин, пошто криза постоји још од раније.

Како се бугарски краљ налази на маневрима, то је ова криза остала неријешена и држи се, да ће се свршити тиме што ће из садашњег кабинета поред Такева иступити и Паприков и Салабанов, са којима се Малинов не слаже и због чега постоји увјерење да је председник владе изазвао пад цијелог кабинета да би и њих двоје из кабинета одстранио.

Министарска криза у Србији наступила је због оставке министра унутрашњих дјела Љ. Јовановића и министра просвјете Ј. Жујовића. Како биоградски листови доносе, Јовановић је поднио оставку због неспоразума између њега и краља, док је Жујовић дао оставку због неспоразума са осталим члановима кабинета, и ако се као узрок његове оставке наводи његова болест.

Криза у Србији ријешена је тиме што је Јовановић остао и даље у кабинету до састанка Н. Скупштине, пред којом ће и положити оставку, а Жујовићева је оставка уважена и као његов се замјеник означава Ђ. Несторовић, члан касационог суда.

Цетиње, 7. септембра

Хрватске странке права, левича и аутономни клуб филиопирали су се и основале су цијелокупну странку, са којом ће српска самостална странка и даље бити у коалицији. Нова странка ће се звати хрватска независна странка. Она ће у изборе ступити као опозиција.

Руски листови допосе, да ће Павловског замјеници председник министарства Столицки, док ће Макаров предузети министарство унутрашњих дјела.

Велика народна скупштина у Грчкој отворена је пријетном бесједом, а кад су посланици изјавили да положе заклетву, сиречавано им је, те се у скупштини отворила снага туча.

У Дашигу су немачки правници држали конгрес, на коме се расправљало и о укидању смртне казне. Те се већи дио пријасио у прилог смртне казне.

У Енглеској се посе мишљу, да се закључи велики зајам за морарицу. У прилог тога већ се изјаснио министар финансија.

Слава у Ли Голера све веће размјере узима и тако се виђу да је већ заузела горњу Угарску. Ције су изазвани побљдњана све чешћи.

Одбор за бајетоване у Солуну ријешно је, да појача бојне снаге Грцима.

Службени јунакх делешина у Аустрији повели су наравну ресенсацију, због чега је настало велико вријење новца.

Вијест, да је Турска склопила зајам у Француској, демалтује се из Царпа и ако је прије тога објављено било у турским листовима, да је то свршила ствар.

Биоградски листови допосе, да је др Миловановић својим путем у Маријеву имао за задатак, да уговори са Павловским како би и када Краљ Петар требао да походи двореове тројног савеза. Риди тога ће др Миловановић ићи и у Рим, Беч и Берлин.

Солунски листови јављају, да купљење оружја у Арбагаји није прекидало и да је до сада скупиљено у ствари 150.000 пушака.

Братски одзиви

Бугарски лист „Балканска Трибуна“ дошло је под насловом „Један словенски јубилеј“ овај чланак на уводном мјесту: Јуче данас и сјутра у Црној Гори је свеча и прослава педесетогодишње владавине Књаза Николе.

Не можемо да будемо хладнокрвни кад владар је тине добре словенске земље празнује педесетогодишњи јубилеј и износи пред њих оне тековине, које је народ добио послије лијене борбе у њој и ван ње.

Црна Гора! То је једно мало књажевство, које се на истоку и југу граничи европском Турском и Јадранским Морем, а на северу и западу Аустријом. Мали едем из од Балканског Полуострва, који је иронијом у борби за очување имена прогласио независну државу, него многолюдношћу, насеља, него својом храброшћу и чистотом — једном словенском душој. У данима, када се Славенство налазило у агонији под француском страним господарима, у данима мука и трања, које је Словенство расипало на крст сатанским кикотом... са високим брда Црне Горе стизао је плаодоброг брата, готово да скупу жртву да за нас — за Славенство. У Цетињу, Подгорици, у Бару, свуда, гдје Црногорци куна словенско срце, издиже се словенска дуња, подиже се словенски отар — и то добар, те ми Бугари дугујемо високу пошту томе непоквареном, чистом и идеалном црногорском народу који је тако драгоцен народни празник.

Кажемо народни празник и хитамо да то и објаснимо. Није црногорски народ који намеће на своју државну главу празновања. Празнује Књаз Никола и народ са њиме празнује, јер пошљедњих педесет година владавине Књаза Николе садржи дата, која силно говоре за славу црногорске моћи, јер његовом управом та мала државина се уздигла високо, да покаже и огласи народну једнодушност. Неоспорно, Књаз Никола... живог му, рад његов један је сталан доказ да је остао високо на своме трону, уживајући симпатије херојских планинаца и да не дочека у подножју свога трона да га заплускују вали негодовања, који ће га подривати, да би сјутра био жалосан одломак једне ишчезле величине.

Ми се спомињемо његових ријечи за ријеку Морачу: „она је лијепа, што је црногорска и... што је словенска“; спомињемо се и његове pjesме о Скадарском Језеру — Хеј вали, летите напријед и разнесите по свијету да постоји лијепа земља, названа Црна Гора... и питамо се говори ли Књаз горштака као pjesник или као државна глава? Не, то није pjesник, јер њега не обмањује вјера придворних дама, јер не живи усамљено и не плаши се од сјенке своје, не бјега од поданика својих, а дише с њима ваздух и радује се њиховом небу, јер је Црногорац свим животом словенског срца и свом снагом словенске душе — јер је то Господар и слуга свога народа.

Данас он празнује, празнује и народ — разлијежу се горски предјели од црногорске радости. Што је љепше од тога? Књаз и народ, богаташ и сиромаш, министар и чистач, да се радује једним срцем, које куца за једну отаџбину, за јед-

ну славу подијелену Књазу и народу? Шта је љепше од тога — палата да се среди са козибом и обје да раде и живе за отаџбину?

Ми, Бугари, пријатно се осјећамо пред том лијепом сликом, која се развија у лијепом облику братске нам државе...

„Биоградске Новине“ на уводном мјесту допосе чланак ове задржине:

Проглас Црне Горе за краљевину савсим је природна и логична пошљедница борбе Црногорца за слободу кроз неколико вјекова. За краљевину прогласила се Румунија, која се борила за своју слободу; прогласиле су се и Грчка и Србија које су такође борбом постале краљевине. За краљевину се прогласила и Бугарска, коју су Руси ослободили, и дали јој све, што јој је требало, да би се организовала као држава. Зашто се, дакле, за краљевину не би прогласила и Црна Гора, која се дуже и крвавије борила за слободу од свих поменутих држава.

„Али Црна Гора је мала, сиромашна земља. Шта ће њој краљевска титула?“ Тако говоре противници проглашења Црне Горе за краљевину.

И ако мала и сиромашна, Црна Гора борила се храбро за своју слободу. Са слободом и независношћу она је стекла и право на видљиве знаке признања, и то право признаје су јој све велике европске државе. И онда, шта се кога тиче њена мајуншност и њена сиротиња, када јој оне нијесу сметале, да се бори и да извршује себи слободу? Она ће сама спосити пошљедине и своје мајуншности, и своје сиротиње, и сама се и носити с њима. Због тих особина није право пришати јој признање за оно, зашто су већ добили признање други народи и државе на Балкану.

Да је среће и памати, то признање не би требало никада да вријеђа, а најмање рођену српску браћу, која би у подизању Црне Горе за краљевину требала да гледају један српски успех, и да му се издигну и од срца ратују.

Да би се на корист историје Српства некогала што дубља провална између Србије и Црне Горе, са раних страна ништа се вијест, како је иницијативу за проглас Црне Горе за Краљевину дала Аустро-Угарска. Тако је била ово дана римски „Секоло“ дошло извјештај својега бечкога дописника, да се Црна Гора прогласила краљевином по приједлогу Аустро-Угарске. За паметне буде сам извор, из кога је та вијест потекла, несумњиво одаје несрпску јој тенденцију.

Ни по спољашњим знацима — а о каквим аутентичним документима не може бити ни говора, — не би се могло судити, да је Аустро-Угарска играла такву било улогу у прогласу Црне Горе за краљевину. Цар Франца Јосиф, приликом свечаности прогласа краљевином, упутио је Краљу Николи I. срдочно и топло писмо, којим му честита краљевину, исто као и други владари. Ако би се судило по спољашњим знацима, прије би се могла таква улога давати Русији, која је на Цетиње послала сјајно изасланство од великих Књажева, а Краљу Николи послала маршалску палицу од сувога злата, одликовање, које нема ни један други европски владалац, и која је Црну Гору и њенога владалоца увијек заснивала царским поклонима и најусрднијим пријатељством.

Па ипак ни Русија није узела иницијативу за проглашење Црне Горе за Краљевину.

Црна Гора постала је краљевином поти ргорио, у најпотпунијем смислу те ријечи т. ј. по савјестности и тежњама између народа и владаоца, по признању, које су велике силе одале труду и витешким напорима Црне Горе у борби за слободу, и по њеној стајној тежњи, да и својим државним уређењем и својом културом уђе у коло просвијетљених европских држава.

Тај дуго сивани сан јунакх Црногорца данас је радосна јава. Безумље је и помислити, да ће Црна Гора као Краљевина напустити путеве, који су је одвели слави, повећању, напретку, слободи. Она ће и на даље остати српска Црна Гора, гнијездо српских јунака, заточеник српске слободе.

Код добре искрене браће, сваки успех, сваки напредак једнога брата изазива најчистију радост и код друге браће. Да

је среће и памети, проглас Црне Горе за краљевину требао је да изазове најживљу радост широм цијелог Српства. Са болом у души признајемо, да није било тако. Туђински прет, коме слога, љубав и повјерење између двију слободних српских држава не даје мира, успио је, да у неколико замрача једно српско славље. Ту се одишта има шта пожалити.

Па ипак увјерени смо, да ће краљевина Црна Гора својим даљим држањем и радом сузбити сва ровења непријатеља Српства и да ће цијелом свијету показати, да на длаку није скренула са пута светих традиција српског племена. За жаљење је што су туђинске, и ако провидне интриге, ма и за један тренут могле да направе малу забуну, да изазову неповјерење и сумњичења, али и то ће проћи као и ружан сан, и Србија и Црна Гора, као двије добре сестре, и даље ће храбро ићи путем својих националних дужности, и радити на стварању боље будућности нашега племена.

Свечани дани Црне Горе

— Утисци једнога Херцеговца —

Жива ме је жеља вукла да пропутијем идеалну Црну Гору и да бих ту своју жељу испунио изабрах и најгодније вријеме за то. Одлучих се да то учиним баш ове године пригодно јубиларних свечаности. Чувена и мила Црна Гора, та колијевка узор јунака и бораца за крст чисти и слободу златну, за све оно што је сваком Србину мило и свето, учинила је својим изврсним природним њепотима, својим голим кршима по којима се вјековима људска крв пролијевала, својим варошима које из дана у дан напредују, модерно се уређују и преуђавају — на мене врло добар и пријатан утисак.

Путујући по унутрашњости, желио сам да посетим и манастир Острог и да се поклоним великом српском Светитељу и Чудотворцу Св. Василију Острошком, што сам и учинио, али са пуно задовољства и поштовања. Горњи манастир сачињен у огромној греди пружа врло много интересности, а сам опет Острог и дивна околина, човјека очарава. Да не бих много дуљно, довољно је ако поновим ријечи једног немачког министра: „Ко није видио Острог, не познаје Црну Гору“.

Дужност ме веже, да се обазрем на велике и ријетке српске јубиларне свечаности и да бар о њима штогод проговорим.

Прошавши Белведер, долази са источне стране и одмах се опажа Цетиње, нова модерна варош европског типа са лијежим краљевским Двором и дворони-ма Краљевића, новим приземним и једнокатним кућама и дивним страним лега-цијама, те новосаграђеним Домом Краљевске Владе и доста доброс уређеним парком. На пољу се бијели већи и мањи шатори, који су одређени за преноћишта Црногорцима из унутрашњости (народној војсци). Читаво варош декорисана је и уређена, направљени славолуци и постављени дирекци са монограмима Краља и Краљице, окићени грбовима и српским тробојницама и заставама. Широке и праве улице цетињске оживјеле су необично; похрило је и старо и младо, дошло на Цетиње, да личним својим при-

суством увелича велику и славу своју и свога милога Господара и Његова узор дома. Окуљају се и гости са стране. — Маса народа придолже Двору, све нахита за нахијом на чело са својим главарима, радосно поздрављајући слављенике — Краља и Краљицу. С великим интересовањем свако посматра нову униформу црногорске војске, која је управо због своје боје веома zgodna за кршове и врлети црногорске. а кроја је рускога. —

Врло пријатни и љубезни краљ лијеле Италије виђе се чешиће по улицама сам, а народ га са особитом пажњом предур-срјега, с поштовањем посматра и поздравља.

Долазак српског престолонаследника Краљевића Александра био је врло топлив. Загрљај дједа и унука, њихови топли пољудиши изазивали су сузу радости у оку, а весела и раздрагава маса народа радосно је то поздрављала са бурном „Живјели“ и „Живио“, које није било краја. Српски престолонаследник морао се свесрдно, изазван од народа, поавити и на балкону дворца, гдје је одсио, и тада је опет поново бурно поздрављен био.

Диван је био онај приказ, када је Краљ примио на дворском вестибилу дар своје војске, златну сабљу, коју му предадоше два бојника у пратици двојице официра. Примивши сабљу Краљ захваљује храброј својој војсци на дару па се загрли и три пута пољуди са обојицом војника, који су доијели кутију са сабљом. То љубљење и предавање сабље попраћено је са дуготрајним „Живио“ од војске и присутних гледалаца.

Варош је била ноћу импозантно освјетљена, чему је доста допринијело и ново електрично освјетљење; тако је славолук пред двором, на којему бијаше монограм Краља и Краљице и круна цифра 50, необично дивно освјетљен био. Лијепо су освјетљена била и сва околна брда и брежуљци, а ватромет је красно испио.

Био сам присутан и у Народној Скупштини, када је дотадања Кијажевина прогласена за Краљевину, те нови Краљ потписао закон о прогласу, који је у Скупштини аklamацијом једногласно прихваћен уз многоструко „Живио Краљ Црне Горе Никола I“! Читави тај дан могло се омазати, да су нови Краљ и Краљица и чланови Дома Њихова од народа са пуно пажње и поштовања посматрани и најрадосније поздрављани.

Други дан прославе за мене је био дан чин радости, пун веселија и задовољства и негоћа бу се дати и даје се тај са најбољим успоменама. Ко није имао прилике да види пред Двором дефилтовање школске дјеце, чете старих Црногораца, чиновништва, разних друштава, делегације и велики број народа, одевена у свом скупоцијеном и разноврсном живописном одијелу, гдје дижући капе у вис најрадосније поздрављају Краља, Краљицу и чланове дома Њихова громогласним и урнебесним дуготрајним „живјели“ — тај би то само могао пожељети да види, а ко је видио, томе ће то дубоко у памети урезано остати, тога ће се врло радо с пуно милоште сјећати и о том приповиједати. Сама помиса на онај момент, кад је Краљ сишао са вестибила, и окупио око себе старце, ратоборце на-

оружане из 1860. године, који нахрилли, пуну среће, веселија и задовољства, љубити скуте и руке свога милога и узвишенога Господара, довољно је, да човјеку заблиста суза — радосница у оку. Тада се могло опазити много гледалаца, који са сузним очима раздрагани са оним веселим посматрачу тај врло ријетки значајни приказ. — Ја сам такођер био један од оних, којему се за читаво вријеме дефилована почевши од оних старца, па до задњег народног војника блистала суза у очима од оног силног веселија, радости и задовољства, бурног поздрављања и клицања „живјели“, што је народ непрестано за читаво вријеме исказивао својим Слављеницима. Бијело је ту све на окупу и старо и младо и богато и сиромашно и здраво и сагато и тешко се у таквом дирљивом моменту уздржати, а да се човек не заплаче.

Кад човек све ово учини, не може друго ни мислити, него да је Краљ домаћин једне велике српске породице, којег се свака ријеч штује и извршује, а народ црногорски чланови те велике породице.

Као и осталим гостима са стране, тако се и мени пружила прилика, да приступим новоме Краљу, витешком ратнику и овјенчаном pjesнику, који слави недесету годину од онога дана, када је примио у аманет „Алем Камен“ јуначку Црну Гору, да је чува и брани животог своје свијетле куће и својих храбрих Црногораца; да му щеливајући десницу јуначку, дадем одушка својим топлим и жарким жељама, за срећу и напредак Његова Краљевског Величанства и Његова Прејаснога узор Дома и пожелим остварење идеала како Његова Краљевскога Величанства, тако и Његовога јуначког и храброг народа.

За све вријеме свечаности, владао је највећи мир и ред, што се нарочито мора истакнути и похвалити. Хер.

Јубиларне прославе у Америци

— Црногорци у Монтани о јубилеју

Бер Крук, Монтана, 15. августа

У недјељу 15. августа Црногорци су окупили са највећом радошћу на овај весели дан, којег српска историја још није биљежила, као дан данашњи, кад им милостиви и Узвишени Господар слави недесет година сретног свог владања маленом, али јуначком и хрбром Црном Гором и њеним витешким народом.

Недесетогодишње владање Његовог Величанства Краља показало је цијелом културном свијету, да је Краљ Никола узвик војсконачника бригу над Својом народном и да је сваку бојну пољу био међу њима, набојећи се топа и пушке, занат је и прован цар јунака.

Српски народ, као што и цијела Европа, знаде колика и кључно је стању била Црна Гора, када је Краљ Никола сио у столицу свога витешког стрипа, неумрлог Кијаза Дашла, коме несретни случај и тиранска рука није дала да живи и намјере своје испуни; као и данас на којој висини постоји Црна Гора, мудрим владањем данашњег високог Слављеника.

Црна Гора и црногорски народ доживио је данас оно, што у неко вријеме ни замислити није могао, а то је данашњу славу и веселије, коју треба да слави сваки Србин а особито Црногорац без обзира гдје се ко налази.

приче и кад гуслае загуде и pjesма се за-пјева.

Са највећим уживањем гута пјевачеве ријечи, уноси се свим срцем и душом у pjesму, јадикuje, тужи и јеца заједно са тапаним струнама, да му у брзо у срцу одлакне, да се заједно са њима унеси у крваве окршаје и да се радује слављем побједама Србаља и српскијех соколова. Очи му сузе, он бапједи, трза се и трне, заугавајући дах у грудима, стрипењени и напрежући се заједно са јуначима, који су у невољи, једна чекајући, да их ратна срећа послужи, да надвладају непријатеља, те се онда освјежава, као да се и сам насјекао непријатељскијех глава и са њима добар шафар дијелио. Очи му се свијетле, задовољство му се расипљује по дјетињем лицу, уста развуче на осмјех, а груди галацају, надичу се и падмају као мјехови, крв му јаче струји, кроз све дама-ре му се завлачи задовољство, и срце шври чисто да прецукне...

А кад се доцкан кући врати са тих сједница, мајка га кари, млаује и благо савјетuje, да по селу не лута и да јој брпне не задаје. Сузама му кваси лице, гена му и зариче га да је више не мучи да за њиме страхује. Он се умиљато уз њу превија, обрпче јој да неће више по селу тако залазп-ти, да ће је саузати, али сјутра дан све те укоре и обећања заборавља и на глас гусала и pjesма јури као наприродном силом го-

Ми овдашњи Црногорци — и ако смо удаљени од своје Отаџбине у овој далекој и туђој али слободној земљи, ипак не заборављамо наше дужности и свете аманете — скупљени смо данас у овом дичном колу, да весело прославимо овај значајни дан, којег славе наши очеви и браћа у Црној Гори.

Дакле и ми као вјерни и одани поданици Црне Горе и Господара и достојни синови нашијех предака, скупљени смо били сретно и весело у овом колу, јер данашњем веселију нема краја, за које и-мамо захвалити Свемогућем Богу и данашњем Слављенику.

За овај скуп је био одређен нарочити одбор, коме је био задатак, да све припреми за прославу недесетогодишњице владавине Њ. В. Краља Господара, што је и учињено. Веселије и раздраганост је била таква, да су се за вријеме ручка низале здравнице за здравницом.

Здравнице су се подизале у част данашњег веселија Њ. В. Краља Николе I, и на-брајале су се витешке заслуге и неумрла дјела Његова, која је учинио, колико за црногорски, толико и за цијели српски народ. Здравнице су завршене бурним ускликом живио Краљ Никола, живио Вла-дајући Дом, живјела наша јуначка Отаџбина. Иза бурног клицања живио, отпо-чела су разна црногорска кола, а свршетком разних кола одјекивале су српске гуслае, спомињући неумрла дјела српскијех јунака.

Веселије је трајало до поноћи, када смо се разишли својим становама у највишој радости, појући разне pjesме.

Спор Порте и Патријаршије

— Растурање патријаршијске скупштине —
Цариград, 2. септембра

Између Порте и Васељенске Патријаршије се одавна осјећа заоштреност. Та заоштреност није до сада тако јако избијала уздржљивошћу и једне и друге стране, али када је донесен закон о црквама, којим је одређено да црква и црковна имања припадају оној народности, која је у већини, између Порте и Патријаршије дошло је до отвореног сукоба.

Патријаршија налази да су се Младотурци на њу окомили због народносне нетрпељивости, те јој умањују значај и важност, одузимајући јој привилегије које је до сада уживала.

Порта одбија од себе сваку тенденциозност и доношење закона о спорним црквама објашњава неминуовном потребом. Од како је основан бугарски егзархат, вели она, патријаршија све више долази у сукоб са њиме тако, да су тиме угро-жени интереси других народности у црквеном питању. Тај сукоб се у пошљедње вријеме био у толикој мери заоштрио, да се Порта морала умијешати, да би заштитила привилегије других народности, које су биле већ угрожене. И да би за се задовољила и друге народности, Порта је даље овај свој корак овако објашњавала:

Спор, који се између Патријаршије и Егзархата све више развија, чисто је националног карактера. Патријаршија ради за грчке интересе, сматрајући патријархат као својину, чиме се и Бугари руководе, радећи преко егзархата за своју народност. Према томе цркве и школе патријаршијске нијесу биле ништа друго но

љеп, да гуслару пиљи у очи, да се заједно са гуслама трап и јеца и да се опет доцкан кући поврати.

Али му је опет поље најмилије. Кад се воје лијени дани, кад се природа из мртвила пробуди, трава зазелени, поља заодјену и кад са бравима у поље пође као да крила добије, често се препороди, добије полета и свом се душом предаје уживањима. Јури по пољу, скаче са бријега па бријег, замисља како непријатеља гони, или сам од непријатеља бјежи, бори се са њиме, отима, грза гако предано, тако напорно као да се збиља у каквом окршају налази, као да живог непријатеља пред собом има, видисава на њега, ваља се по траву са њиме, скаче, пап-ти се, да му главу уграби, да је посвјече и да је са највећим задовољством пред ноге баца и да гледа како је грчевити трава обу-зимају, подвикујући јој, да је то освета за она, стрика му и браћа.

И кад га већ савијем умор свлада, када се сав окупа у зноју, када од силног нап-презања малакше, он се баца на меку траву и задовољно предаје својијем мислима, ено-вима и душевном уживању, не гледајући па смирај сунца, па подигнуте главе оваца и па њихове гласове, којима би хтјеле да га опомену да је вријеме, да се кући пође...

Све га то чешичи, окрепљује, полета му даје за његове подвиге и препорођава. Гори од жеље, да што прије порасте, да стане на

ПОДЛИСТАК

Његова прва радост

— Борислав Сл. Минић. —

Онда није зашатио. Као грапчар погинуо је у сукобу са Арбанасима. Ни за гроб му се није знало. Он је отада био још у повоју. И најстарији му је брат пошао трагом отада. Убила су и њега.

Једва је излао седам година, али врло добро памти, кад му доијеше брата мртвог у кућу. Глава му је била ева развучена. Олово га ударило посред чела, проеуло мозак и избјило испод поглања. Прса су му била ева изрешетана, умрљана крвљу и на-грђена. Из рана је лоптила крв, која се отезала далеко око њега. Унакаженом главом било се проеуло загасито бледило, очи са раширеним укоченим зеницама изгледале су као да су од стакла, уста отворена, пијеза и хладна, а вилице повучене на доље.

Мати му је пала по мртвом тијелу и за-ледекала тужно и болно. Запиштао је и он, али су га брзо уклонили.

И ако су га одвели чак у другу кућу, па другом крају села, и пије више гледао оно тијело умрљано и попрскано крвљу и ону унакажену главу, ипак је она годљиво утиска оставила на њега да му је врло често излазила пред очи. па и доијече кад је већ почео стајавати, када је изатао из

школе и када изводио је у пољу браве на пашу.

Унеси браве по пољу да пасу. прилетне у какав хлад, осушкуже монотоно брујање звопа и предаје се размишљањима. Груди му се од узбуђења надимају, очи засијају, а рука се грчевито стеже око предмета што му се на домаку пабу. У себи осјећа надирродну снагу, готов да прне, да полети, не пазаћи ни нашта. А зачује ли прасак пушке, усплахилено скаче, унезверано гледа оно себе и често похлешно унуре поглед на ону страну од куда је пушку чуо, спреман да полети и сам тамо. А када се све утиша, када се на поцањ нико не одазове, он љузити удара ногом у земљу, тромо се опет спушта на траву, љутећи се и па сама себе што се у очекивању преварио и што није оно што би оп хтпо.

Кад се врати из поља кући, прихвати се једа, па се онда лаћа врати и иде у село међу другове, да заодједно са њима разговор о бојевима и медањима или се привуче старијим људима, слуша њихове зборе и разговоре и са највећим уживањем гута њихове ријечи и прича о пограничним сукобима, све до год мати по њега не дође, да га кући одведе, корећи га благо, што се до неко доба ноћи по селу повлачи.

И зимње вечери су му миле, када се љетина среди, кад завије сипјег и кад се ста-рији људи окупе крај огња, кад развежу

својина грчка, као што су егзархиске школе и цркве биле бугарске, а на штету других народности.

Нови закон томе стаје на пут, а нарочито панелинској пропаганди, која је на штету државних интереса.

И онако исто као што је патријархат био уложно све силе, да омете доношење тога закона, исто тако настојао је да не ступи на снагу када је већ био примљен.

Али ни жалбе Султану, ни великом везиру, нити протестне скупштине није ништа помогле, онако исто као што пропао и покушај патријархов да се жали код сигнатарних великих сила Берлинског Уговора.

Најзад је патријарх прибјегао пошљедњем средству. Сазвао је народну скупштину, која је имала да о овом закону да своју ријеч.

Скупштина се састоји из 12 епископа синода, 12 изабраних митрополита, 8 чланова вјештачког и изасланика 81 епархије Патријархата.

Када је патријарх о сазиву ове скупштине саопштио министру просвјете Нередићу бегу, он је емисарима изјавио, да сазив скупштине не одобрава и није хтио да прими ноту о томе. Али патријарху то није ништа сметало, да остане при својој одлуци о сазиву народне скупштине, све и ако му је доцније саопштено, да Porta неће ни у ком случају састанак скупштине да дозволи и да ће предузети све, да скупштину растури.

Скупштина се требала јуче да састане и преко воље Портине.

Porta је проину држања скупштине била предузела све потребне мере. Одјелења пешадије, коњице и жандармерије била су послена улице која воде за Патријаршију, док су детективи мотрили ко све улази у њу. Чим је ко од изасланика наишао, детективи су га хватали, водили у полицију и саслушавали.

Кад је патријарх видио, да је Патријаршија блокирана и да се њој не може нико примаћи послао је Парти ноту у којој је протествовао због ових принудних средстава, али је министар просвјете ноту одбио, не хотећи је примити и изјављујући, да се скупштина не смије држати.

На и поред тога што је полиција врло строго мотрила ко све долази у Патријаршију и ако са старала да на сваки начин осујети држање народне скупштине, ипак су у Патријаршији око 60 изасланика били и одржали скупштину. На тој скупштини, коју је отворио и њом руководио патријарх, донесена је одлука да одложи свој рад до 10. ов. м., за које ће вријеме Патријархат издјелствовати код владе да призна законитост скупштине и да дозволи да се може слободно држати.

Кад су се изасланици из Патријаршије стали разилазити, полиција их је хватала и затварала и поред протеста патријархова, да ће затворити Патријаршију и напустити дужност, ако се изасланици не пусе.

Хапшење свију оних, који су присуствовали седници, продужена су и даље и сви ухапшени спроведени су војном суду.

На крају заслужује да се истакне да су Срби остали у цијелој овој ствари сасвијем пасивни. И ако су чланови васељенске цркве, Србе на ову скупштину није нико позивао, нити се сматрало за

снагу, да се улијеша међу одраслице, да задјене револвер у пас и да са њима ступи у окршаје, да свети своје и да буде на страх и трепет арбанашким отликарима и зулумџијама, према којима толику мржњу гаји, да би им траг уништио и све истребио, не жалећи их онако исто као што ни они друге не жале.

Као и увијек, заморен и малавео легао на траву, размишља и осмијхнује се. Мисли како би он војевао и са непријатељем се тукао.

Иза њега, обасјано сунчаним зрацима, пружа се пространо зелено поље, опточено брегонијама, по којима се тек по које дрво види као да је нарочито удешавано, да погледу не сметају, а на дну самога поља, уз сами бријег, прилило се његово село са црквицама, старим и наредним кућицама као гнијездо ластина. Далеко је и у њему се не види ништа, само што се дим диже кроз кућне кровове и што се разни помијешани гласови из њега разлијежу.

Пред њиме, испод малог брежуљка на коме је, равница се протеже дуга, пространа и готово недогледа, губећи се у планинским литицама, које се као кроз суваглику виде као да бјега од камених стрмена, што се пружају од њега са стране. На дну пољале, колико поглед досеже, бјеласа се овећа кућа,

потребно, да се обавијесте о цијелом томе спору и зато се сви Срби држе повучено, не улазећи у овај спор, које је за њих потпуно неразумљив.

Срби у Турској на све ово гледају као на чисто грчку ствар, остављајући њима, да они раде по својој увиђаности и сматрају, да је сва акција владина уперена противу грчких интереса, а не и противу васељенске цркве.

Анексија Кореје

Јапан је анектирао Кореју, што је историска вјест пошљедних дана. То је на неки начин и накнадни догађај за историју руско-јапанског рата. Са овом анексијом добија Јапан тек праву добит своје раније побједи, коју је извојевао уз тако тешке жртве у крви и новцу, и чији су непосредни усрјеси до сада били тек од идеалне вриједности. Јапан није добио поргемутским миром никакве ратне оштете, а добитак половине Сахалина није се могао никако сматрати издацином вриједношћу за овакву побједу. Но кад је Јапан окупирао Кореју и узео у своје руке управу тога полуострва, увозио је политички свијет, да Јапан свира и те у какве димле. Сада је ето довршеном анексијом островско царство сунца пустило корјена у источно-азијско земљиште, те је уједно постало и коњена владесила. Шта то чини, показаше нам развој и будућност.

Јапански народ, који је изванредно напредовао и који већ десетак година води културне и административне послове Кореје, слиједи само мудру прорачунану државну политику, ако присваја дефинитивно Кореју и ако се сам налаже за своје муке и жртве и ако каже читавом свијету: Посао што сам га учинио, учинио сам само и тедино за себе.

Јапан је најпретије и најповољније припремао земљишта за своју анексију. Његов савез са Енглеском, који је ограничио сферу између средњих и истока азијског континента, трговачко-политички уговор, кога је створио са давним својим непријатељем Русијом ради Манџурије, осигурала су Јапан од пригорова свих оних, који су били тиме такнути. Што се тиче европских коњених сила, нијесу оне никада ни гомислиле на то, да сматрају анексију Кореје нечим, што смета њихова подручја. У Европи се ипако врло добро да су јапанске појуде за дужије времена овом анексијом скинуте са дневног реда. Већ ради неминовних материјалних пошљедница Европизацијом свога обичаја и своје културе прихватио је ово моћно и свјеже царство истока и многе друге ствари. Велики овај рат протукао је милијарде а да побјеђени није морао накнадно ни рубље платити. То се мора накнадити на и овдје видјети она Монтекуколијева девиза: новац, новац, новац...

Ми, Словени, овим чином смо такође задовољни што ће наша моћна заштитница, осигурав заљезину у источној Азији, сада моћи лакше у већој мјери нама поклонити пажње на блиском истоку.

Сјеверна и јужна Америка

Амерички кривевник из Коста-Рике Артур Перез-Мартен објављује занимљиву

турска караула, а за њом даље, у клацима и литицама, види се арбанашко село.

Над пољаном се надијели патурени планишки врхови окојито, онтро, као да би хтјели да јој својом висином запријете и суровим изгледом страх улију, те се пред њима чисто губе зелени брежуљци, што се од сеоских винограда пружају пут арбанашке границе.

И док цијело поље у миру почива, да се ни шипенички влат не делују, из зелених брежуљка, што се као насађени пружају од камених литица са десне стране од њега, досижући готово брежуљак на коме је, чују се звона на оновима и, с времена на вријеме, окипе се глас чобана, којим опомише раштркану стоку...

Он се, задубљен у размишљања, шири по трави а изненада са тих страна зачу се плач и запомагање, те буповно подиже главу, погледа и стаде одлучкивати.

Чу се и лавез паса, неки измијешани гласови и јака кукиљава, да његов пас начули уши, готов да залаје. Он га позва к себи и док је пас послушно увијао репом и главу угурао међу његова кољена, па ста са те исте стране кланет звона и привуцаше пушке.

За трен ова био је већ на ногама, зажарена лица и свијетлијех очију. Погута тијела суну низ бријег, претрча поље што га је дијелило од зелених брежуљка и зати се шипрага, не озбирући се за цом, који се упињао да га у стопу слиједи.

студију о његовој отаџбини, латинској Јужној Америци срањвајући је с англо-саксонском Сјеверном Америком. Та је студира аелл упућен народима латинске расе у Европи, а поглавито Шпанолцима, да насељавају Јужну Америку.

Како он тврди, надмоћност америчких Англо-Саксона над Јужњацима само је привидна. Сјеверни Американци није ништа друго него точак прецизности у моћној машини коју покрећу анонимна друштва из Бостона, Чикага или Новог Орлеана. Међутим латинска је раса организам независан, коме је стари свијет постао и сувише гижесан, те га борба за опстанак често обескуражава, чини га песимистом, који се давленички хвата за ма какво било занимање на дому које мучно добије. Та раса може у Јужној, латинској Америци да игра величанствену улогу и да паралише утицај „Јенкија“, сјеверних Америкаца, утркујући се с њима на пољу умјетности, науке, трговине а нарочито у љубави према повој отаџбини, у крилу сродне латинске расе.

Политика Сјеверне Америке, доктрина Монроева и панамериканизам, то је политика курјака према јањету. Сјеверни Американци оспоравају Европи право да оснивају своје колоније у Америци. Али они не могу да спријече државе латинске расе у Европи: Француску, Шпанију и Италију да воде латинску политику Јужној Америци, у Америци латинској, и да потпомажу насељавање својих савременика на територији латинској.

Борба раса своди се на питање о насељавању Англо-саксонска Сјеверна Америка броји 90 милијона становника а латинска Јужна Америка има свега 60 милијона. Али зато латинска Америка има 22 милијона квадратних километара према 19 милијона колико има Сјеверна Америка. Према томе Јужна Америка може претећи Сјеверну олакшавујући насељавање Европљана.

Перез-Мартен излаже даље у својој студији држање и политику разних америчких држава према насељавању.

Сјеверна Америка и покрај слабе насељености становништва — свега 9 становника на квадратни километар — противна је насељавању странаца. Она претпоставља механичку производњу у лудској производњи и налази да има доста произвођача у издржљивости који могу да задовоље њену страну клијентелу. С тога Сјеверна Америка подиже све јаче бране на својим границама против прилива странаца.

Бразилија, Аргентина и Уругвај на против олакшавају насељавање.

Средња Америка није имала до сада насељеничке политике ушљед стално несрећених муњих и песнурних прилика које владају у извесним државама, као у Никарагуи, Гватемали и Хондурасу. Савадор има становништво већ густо збијено — 91 становник на квадратни километар — те и не осјећа потребу да га допуњава странцима.

Писац се најзад дотиче и једнога од најинтересантнијих питања које занима не само нови него и стари свијет, питање које се налази у формули: „Америка Американцима“, или тачније рећи, питање о хегемонији Сјеверне Америке.

Он излаже да данас формула Америка Американцима значи: *цијела Америка Сјеверној Америци!* И да је докаже писац

Преплашене овце су поред њега пролетјеле, а пушке су све више и јаче грокотале, али је он журио све даље, док се није обрво у диму који се био подигао од пушкарара.

Не владајућу собом, и не мислећи више ни о чему, на ни о опасности којој се као педјак излагао, он је грабио све даље и даље за праском од пушава, које су одјекивале већ у каменим странама.

Зауставио се кад је осјетио да га дим из пушак дави и кад му је пас залајао. Погледао је зутито у пса и видио како се иза једног жбуна према печему напреже, опружених задњих ногу, чисто укочаних у влажну земљу и истегљена врата, укочених очију а разваљених чељусти.

Имао је што и видјети: Готово под самим жбуном лежао је рањени Арбанас, а из груди му лоптала крв. Руке су му уз згрчено тијело биле опружене и умржане крвљу, од које су се трагови видјели и по трави и суварницама од дрвета. Замагљене, је два отворене очи гледале су у пса, који се пут њега заносно, криљајући и смењући.

Без даха, запрепашћен и уплашена погледа као мрамор он је стајао пред рањеником, не знајући шта се са њим збива.

А кад му је поглед пао на дуги револвер сребром пвезеном јабучицом и пишаном разнобојним вршевица, његове су се очи радосно засвијетљиле, појудно је полетио за њим, чини се страхујући да га не загуби, чврсто га је

указује на резултате и упорна ушњања Сјеверних Америкаца да са својом политиком продру у Мексику, Антиле и Централну Америку.

Кад паномски канал буде отворен, доћи ће на ред Венецуела, Колумбија и Екватор. Сјеверо-Американци раде смишљено и стрпеливо на остварењу свога плана. Они су Панаму узели од Колумбије бомбардовањем милијона. Своју су пенетрацију златом отпочели. Злато Сјеверних Америкаца експлоатише руде у Мексици и плантаже у Антилима и Централној Америци. Среством својих банака они данас међу своје ненасите руке на финансије Гватемале и Хондураса.

С друге стране, штампна Сјеверне Америке да би припремила и оправдала оствариву политику своје владе, оцртава политичку ситуацију Централне Америке у што црним бојама.

Али је фузија двије расе, њихових осјећања и њихових интереса немогућна: „Јенки“ (англо-саксонски Сјев. Американци) и јужни Латинско-Американци мрзе се и презиру из свега срца. Тој се фузији противи чак и генетички инстинкт: Креолка не привлачи Јенкија, као што ни англо-саксонске Американке не привлаче Латинско-Американаца...

Узалуд, дакле, Сјеверо-Американци сазивају панамериканске конгресе и централно американске конференције. Јужно-америчке републике на тим конгресима биће све мање заступљене. Пример са Коста-Риком и Кубом ни мало их не привлачи Јенкима. Јужњаци не желе никакав протекторат Сјеверњака, ма у којој форми он био.

Мора осванути дан — вели пророчким гласом Перез-Мартен кад ће све јужно-америчке републике импониовати својом снагом и показати Сјеверној Америци и цијелом свијету да им је догма њихове независности далеко светија и преча од доктрине Монроева.

Ово се пророчанство може испунити онога дана кад латинске републике Јужне Америке буду узишле из ере садашњих политичких и економских тешкоћа. Тада ће они моћи створити унију, једну врсту латинских Сједињених Држава, која ће бити кадра да игра важну улогу у мондијалној равнотежи.

Само тај златни сан моћне Латинске Америке као да се неће остварити скоро на ни за дуго још...

Задругарство у Данској

Краљевина Данска може се назвати правом задругарском државом. Мала је то држава; има од прилике два и по милиона становника. Народ је дански врло вриједан и напредан у сваком погледу, а доказ је тај што у Данској има 1100 само млекарских задруга са 160 000 задруга, који посједују 900 000 крави музара. Те задруге прераде годишње преко 2000 милијона литара млисека, од кога се добија око 90 милијона килограма масла.

Даље има у Данској 800 задруга за продају јаја са 60 000 задруга, које само за Лондон извезу годишње по неколико милијарди јаја.

Затим има и 36 задруга за прераду меса са 10 000 задругара, које закољу годишње око један милијун свиња и око 20 000 грла порате стоке.

дохватио и од велике среће и задовољства готово уз гнијело приљубио. Криљајући и смењући рањени Арбанас је превртао очима, напрежући се да подише главу и да се једном руком одуре о земљу. И он је од једном опазио како Арбанас укочени поглед у њега упира и како му очи крпаве, кога му се дигла у вис, да му је чисто капину подигла од силног страха и запропањена, те је задрхтао сав и рука му се сама дигла те је сасуо револвер у Арбанаса, који је јекнуо, још вуше закрљао, подигао се трзном и свој тежином пао, а крв му је још јаче јурла из груди.

— То ти је за брата! — чисто је кликнуо и зажарена лива и свијетлијех очију нагао пут села као да су га крила носила....

Зауставио се тек код брата својих не знајући што се све са њиме збило и пламтећи од силна узбуђења. Дрхтавим рукама превртао је револвер, окретао, загледао га и уживао у њему, не знајући од силне радости да се спаће.

На брзу руку окупио је браве и заглао дожа, једва чекајући да се пред мајком појави

И када је ушао у кућу, задјенуо је тешки арбанашки револвер о пас, придржавајући га руком и са великим поносом присту- ступио мајци, која је крај огња сједнела и од дневног рада се домарала.

(Свршиће се)

Већ је изашла из штампе збирка приповједка

— Из Црне Горе —

од

Борислава Сл. Минића

Књига је у лијепом укусном француском формату на јапанској хартији и садржи ове приповјетке:

Његови снови — У з'о час — Прошевина — На стражи — Отац — Слуга — Распеће — Кроз суну — Његов Васкрс Мали Рицко.

Цијена је књижи 1 перпер.

Књига је штампана у мали број примјерака, те свако који би хтио да је има, треба што прије да пису на Цетињу положи претплату.

ОГЛАСИ

Стан с намјештајем за самца издаје се у улици „Пивљанина Баја“ бр. 93.

АНТОН РАЈНВАЈН

гостионичар на Цетињу

Ставља на расположење поштованим путницима из унутрашњости и са стране свој хотел снабђевен лијепом и модерно уређеним собама, здравом и добром кухињом и брзом и тачном услугом а уз умјерене цијене. 1—3

Напошљетку у Данској има још око 964 разних задруга са 300.000 задругара. Према томе утврђује се, да у тој малој држави има укупно 2900 задруга са 530.000 задругара, што излази, да је сваки њен становник — задругар.

Сав живот данскога народа своди се на задругарској основи и на тој се основи развија тако, да се Данској данас цио свијет диви ради њеног успијевања и напредовања у свему.

Многе државе шаљу своје људе у Данску, нарочито пољопривреднике, да проучавају и испитују, у чему лежи успјех и богатство те малене земље. Нема дана, да не изађе по која књига и књижица о Данској и њеном развиту и нагом напредовању.

За то нека и за нас буде поука отуда да и мали народи могу врло много да створе, али само онда, кад се народ сам о себи и своје добру пошара, кад се истински прихвати паметнога рада и штедње. А томе га најбоље могу упутити само земљорадничке задруге.

П. С. Филиповић

Поглед по свијету

Савезне Америчке државе и насељеници.

Прошле године населило се у Савезне Америчке Државе преко 1 милион душа, или око 300 хиљада више него претходне године. За седам година уселило се више душа, него што десет америчких држава дуж океана имају становништва.

Сада се саопштава, да ће комесар за насељенике у Вашингтону поднети законски приједлог сабору, да се сирјечи овозможити нагло насељавање. Томе има више разлога: умјед сијних насељеника данас је теже живјети и што њима популација ништа не добија. То је све сам пролетер из Италије, југоисточне Европе и западне Азије, и при томе су врло слабог телесног састава те нијесу ни добри радници.

Закон ће бити исто тако старог према насљедницима, као у Канади. Тако Кинесима ће бити насељавање потпуно забрањено, а ако се пађе као у Савезним Америчким Државама мораће платити порезе од 500 до 1000 долара (од 2500 до 5000 дина). Сви ће насељеници од 14 година на на више бити подвргавани лекарском прегледу.

Дозвољен ће бити улаз онима, за које лекари утврде, да су потпуно здрави, снажни и способни за посао. Сем тога биће дужни депоновати властима суму новца, у случају да не добију рада, да се могу вратити, а сем тога да имају још за лични трошак 25 круна.

Ове мјере забринуле су многа друштва која су се бавила послом исељавања.

Дневник

Телефон Цетиње — Бар. До сада је у нашој земљи постојао телефон, који је везивао са Цетињем сва већа мјеста у унутрашњости, али само за службenu употребу. Досадањи телефон био је провизорно намјештен и спроведен је био телеграфским жицама. Сада је између Цетиња, Ријеке, Вир-Пазара и Бара намјештен телефон, који је нашој држави лиферовала позната берлинска фабрика Сименс и Халске, а линије су по Пупиновом систему. Телефонску је везу успоставио нарочити изасланик ове њемачке фабрике г. Милорад Димитријевић, инжењер њен, и како смо имали прилике, да се лично увјеримо, телефон је врло солидан и за саобраћај врло погодан. Поштанско-телеграфској управи се има честитати што је овако срећан избор учинила за ову корисну и модерну установу, која ће за саобраћај бити ванредно погодна, као год и то што је фабрика толико предусретљива и пажљива била, те је увођење повјерила младом и вриједном стручњаку Србину, који није жалио ни воље ни труда, да солидно и на свако задовољство повјерени му посао изврши. Како је ова линија сасвим довршена, то је саобраћај већ отворен и њиме се и приватни могу служити уз прописану минималну таксу, што ће бити од велике користи по на-

шу трговину и саобраћај. Телефон врши и ноћну службу између Цетиња, Ријеке и Бара и обратно. Телефонске станице су при поштанско-телеграфским станицама како на Цетињу, тако и у унутрашњости. По овом истом систему у пројекту је линија Цетиње—Ријека—Подгорица—Никшић, а за тим ће бити и Колашин спојен телефонском везом. Изражавајући наше задовољство због ове лијепе и корисне модерне тековине, обраћамо на њу пажњу грађанства како би се сваки даним случајем њом користили.

Руски морнари као спасиоци.

Руска ескадра, која је под Баром била, до Сењске Ријеке одвезла је Високе Госте и ту се неко вријеме задржала. За вријеме боравка њеног у ријечној луци, на Сушаку је букнуо пожар на дрвари што се налази на Булевару. Руски морнари чим су примјетили пожар похитали су одмах на лице мјеста и помоћу својих справа одмах су ватру угушили, при чему су били толико одважни и неустрашиви, да су сијно дивљење изазивали. При повратку њих је огромна маса свијета, која се на глас о пожару тамо скупила са Сушака и С. Ријеке, одушевљено поздравила, а сушачка општина је руском адмиралу послала писмену захвалу.

Нова емисија марака.

Ових дана пуштена је у течај нова емисија марака у оним истим вриједностима, као и досадање: од 1, 2, 5, 10, 15, 20, 25, 35 и 50 пара, као год и од 1, 2 и 5 перпера у разним бојама и са различитим ликовима. По величини су много веће него досадање. Пада у очи да пуштање нове емисије марака није још ни сада објављено, као год што није учињена објава да ли ће се досадање марке и даље задржати у промету и докле, а то је неминовна потреба била. Општи су много бољи од досадањих, док се то не може рећи и за саму израду. На маркама су ликови Њ. В. Краља Господара из разних доба године и у разним позитурима као и са ликом Њ. В. Краљице Милене.

Изложба слика.

У овдашњој Читаници наш млади сликар г. В. Новосел, који се скоро вратио са стране са умјетничких студија, изложио је многе своје творевине. Крај несвршеног портрета Њ. В.

Краља Господара, изложио је неколико разних портрета и студија, као год и многе нацрте и скице, која ће му послужити за израду неколико великих слика као што су „Пљен“, „Сијело“, „Нарицаљке“ и т. д.

Одложен упис ученика на Цетињу.

Због селидбе државних надлештава, која су била у „Биљарди“, нијесу се на вријеме могле извршити исправке за гимназију, те се упис, пријемни и разредни испити одлажу за 20. септембра ове године. Ово се јавља наставницима и ученицима ради знања.

И опет цигарете.

Већ од дужег времена на Цетињу нема на продају цигарета „Балша“ и ако је потрошња њихова највећа. Ако се суди по ономе као што је у цијеломе свијету, ова се оскудица не да ничим правдати, те би зато и крајње вријеме било, да се управа монопола за овакву неуредност узме на одговор како би једном за свагда престале оправдане жалбе потрошача дувана.

Данашњи број.

Због сјутрашњег празника Мале Госпојине, када се у штампарији не ради, наш лист излази данас. Идући број, као и обично, изаћи ће у суботу.

На „Цетињски Вјесник“ најбоље се претплатити код поште.

ЧУВЕНИ
 ФРАНЦУСКИ ШАМПАЊЕЦ
 ШВАЈЦАРСКИ ЕМЕНТАЛЕР СИР
 нуди агентурна и комисионарска радња
 ХРИСТИФОРА МОРАВЦА
 ПОДГОРИЦА
 К'о да пушка пуца, так' се свуда хори
 О јевтиноћи и доброј роби
 Христифора Моравца

НИКОЛА КНЕЖЕВИЋ

ЦЕТИЊЕ

Препоручује своје стовариште:

Грамофона најсавршеније врсте куће „The Gramophone Company Ltd.“ са двостраним плочама најновијих српских и страних мелодија, а тако исто и сав прибор за њих.

Сатова цепенних: златних, сребрних, никлених и челичних, као год и најпризнатије „омега“, „роскопе“, „цилиндре“ и „анкере“. Исто тако и зидних и столних сатова.

Ланаца и другог накита разних врста као и јубиларних почев од златних, па све до никлених

Наочара и догледа све најбољег квалитета.

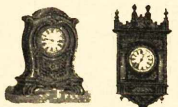
Дописница разних врста, као и јубиларних издања Прогласног Одбора а тако исто и албума Владарске Куће и Црне Горе. Главни депо ових издања је ово стовариште и препродавци у унутрашњости и одавде имају се њему обратити. Даје се на дописнице по утврђеној цијени 20%, а на албуме 7% рабат франко Цетиње.

Цијене су утврђене и солидне, а за грамофоне и плоче по ценовнику франко Цетиње.

Поред ове радње држим и радионицу сатова, у којој израђујем и оправљам све врсте сатова, као и грамофона. Радионицом руководи одлични вјештак са стране. Цијене су утврђене и солидне.

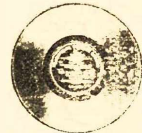
Наочара и догледа.

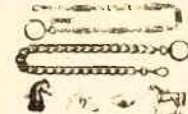
Зидних и столних сатова.

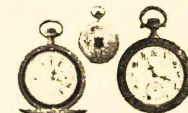
Грамофона најбоље врсте.

Грамофонских плоча српских и страних мелодија.

Ланаца и другог накита разних врста.

Цијених сатова, златних, сребрних, никлених и челичних и „омега“